אישים באגרות הראי"ה

הרב רפאל אהרן בן שמעון, רב קהיר

הרב הראשי של קהיר ונשיא בית הדין בה כשלושים שנה · תר"ח – תרפ"ט (1928–1848)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב רפאל אהרן בן שמעון נולד בג' בתמוז תר"ח (1848) ברבאט שבמרוקו, ובשנת 1854 עלה עם אביו, הרב דוד בן שמעון, לירושלים. היה מזכיר בבית הדין של אביו, ובגיל צעיר נעשה ראש ישיבת "מגן דוד". לימים היה הרב הראשי של קהיר ונשיא בית הדין בה כשלושים שנה. נפטר בתל אביב בי' בחשוון תרפ"ט (1928).

הרב קוק על הרב רפאל אהרן בן שמעון

באדר תרע"ה (1915), כשהרב קוק היה מעוכב בגולה בימי המלחמה, כתב לו שמוסדות היראים בארץ ישראל מקבלים מעט מאוד, ובמיוחד ישיבת "שערי תורה" ביפו נמצאת במצב מבהיל. הוא ביקש שיעורר את הנדיבים בני משפחת קטאווי ביי בקהיר, והציע להעביר בעצמו את הכסף (כרך ב', אגרת תשכב). למחרת חזר על הבקשה (כרך ב', אגרת תשכד).

האגרות

כרך ב', אגרת תשכב: בג' באדר תרע"ה: בקשה לעורר את נדיבי קהיר לעזרת "שערי תורה" ביפו.

"לכבוד ידי"נ הרב הגאון המובהק אוצר תו"י מרבה המשרה"

כרך ב', אגרת תשכד: בד' באדר תרע"ה: חזרה על הבקשה לעזור ל"שערי תורה".

"האבד"ק קהירה יצ"ו"

ראו גם

הרב אהרן מנחם מנדל הכהן, רב האשכנזים בקהיר. (הרב מנדל הכהן)

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר הרב רפאל אהרן בן שמעון, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תשכב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ג' אדר תרע"ה **נמען:** הרב רפאל אהרן בן שמעון, רב קהיר

הרב קוק מעוכב בגולה. מוסדות היראים בארץ מקבלים מעט מאוד, כי המודרניים דואגים למוסדותיהם. במיוחד 'שערי תורה' ביפו במצב מבהיל. הרב קוק מבקש לעורר את הנדיבים בני קטאווי ביי, ומוכן להעביר בעצמו את הכסף.

עיקרי הדברים

- מוסדות היראים בצרה.
- 'שערי תורה' ביפו.
- פנייה לנדיבי קהיר.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], ג' אדר העת"ר[2]

לכבוד ידי"נ[3] הרב הגאון המובהק אוצר תו"י[4] מרבה המשרה מו"ה[5] רפאל ן' שמעון [הרב רפאל אהרן בן שמעון, רבה הראשי של קהיר] שליט"א[6], הגאב"ד[7] וח"ב[8] בעי"ת[9] קיירה ואגפי יצ"ו[10],

שלו'[11] רב להדרת ידידי וחביבי הדר"ג[12] נ"י[13].

מן הגולה אני מריץ את דברי לכתר"ה[14] ידי"ע[15] שליט"א. מאת ד' היתה זאת כי נדדתי מאה"ק[16] למטרת אסיפת אגו"י[17] בקיץ העבר, ובתוך כך פרצה המלחמה האיומה, והנני מוכרח להתעכב פה בארץ נוד עד ירחם השי"ת[18] וישיבנו לאה"ק[19] ברב חסדיו, ובתוך כך קול כחולה שמעתי שועת בת ציון קורע כל לב, המגערת והמחסור אשר באו כתומם על יושבי אדמת הקודש נורא ואיום הוא. בטח ידע זה הדר"ג וחושב אני שכבר עשה ברב טובו עשי' לטובה בשביל אחינו באה"ק[20] בכלל, אבל ע"פ[21] הידיעות שבאו אלי מתמן רואה אני כי המוסדות שבקודש יסודן, המיוחדים לאמונת אומן ויראת ד' טהורה, הם הם שמעטה מאד ההשפעה לעזרתם. אחינו המודרניים שהם ע"פ רוב העסקנים בזמננו עינם ולבם על מוסדותיהם, ומצב מוסדי הקודש כישיבות ובתי ת"ת[22] נורא מאד.

מיפו ביחוד הגיעני מכתב ע"ד[23] מצב הת"ת[24] שם, והדברים מבהילים מאד, ואבקש בזה מהדר"ג[25] ידי"נ אולי יוכל להיות מעירו לעזור להם בעת צרה כזאת, ואם קשה השילוח שמה אוכל אנכי מפה בל"נ[26] למלא הפקודה בעה"י[27] ולשלח להם מה שאקבל.

אקצר בבטחוני, שכבוד ידי"נ יעשה כל שבידו הטובה להצלת נפשות יקרות עמוסי תורה ויראת ד', ויהי ד' בעזרנו ויראנו בישועתו וישמחנו בקרוב בנאות ארצו באור ישועה ורחמים, כנה"ר[28] ונפש ידי"ע דוש"ת[29] באה"ר[30],

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

נ, ב. ביחוד ראוי לעורר את הנדיבים השרים קאטאבי ביי [משפחת קטאווי, ממנהיגי יהדות מצרים] ודומיהם, שהם המחזיקים התמידיים של המוסד הקדוש שע"ת[31] הנ"ל[32], [תלמוד התורה "שערי תורה" ביפו; ראו (כרך ב', אגרת תשכג)] לבל ימנעו חסדם בעת צרה זו, ועוד יוסיפו אומץ בתוספת מרובה, לפי הצורך הגדול וסתימת צנורי ההשפעה מעוצר צרת העולם הגדול, ודי יתן הטוב להעושה והמעשה ברב חסדיו הנ"ל

באה"ר אדר"ש[33] ידי"נ הרב הגאון ר'[34] מנדל הכהן נ"י, ואבקשו לעשות גם הוא כמה שתעלה בידו הטהורה לטובת אחינו באה"ק, ביחוד ת"ת ומוסדי הקודש, ובפרט מוסד שע"ת הנ"ל. ובבטחוני שהדרת כתר"ה[35] יחרץ לעשות הטוב בכל חשק לב, בפרט במקום הצלת נפשות כמעמד היום, י, אקצר ואו"ש[36] וברכת אה"ר[37], כנה"ר ונפש ידי"ע דוש"ת מצפה לחסדי השי"ת ותשועתו

הק' אברהם יצחק הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. העת"ר - השנה תרע"ה (1914/1915) - בצירוף אותיות
3. ידי"נ - ידיד נפשי
4. תו"י - תורה ויראה
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
8. וח"ב - וחכם באשי
9. בעי"ת - בעיר תהילה
10. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
11. שלו' - שלום
12. הדר"ג - הדרת גאונו
13. נ"י - נרו יאיר
14. לכתר"ה - לכבוד תורתו רום הדרתו
15. ידי"ע - ידידו עוז
16. מאה"ק - מארץ הקודש
17. אגו"י - אגודת ישראל
18. השי"ת - השם יתברך
19. לאה"ק - לארץ הקודש
20. באה"ק - בארץ הקודש
21. ע"פ - על פי
22. ת"ת - תלמוד תורה
23. ע"ד - על דבר
24. הת"ת - התלמוד תורה
25. מהדר"ג - מהדרת גאונו
26. בל"נ - בלי נדר
27. בעה"י - בעזרת השם יתברך
28. כנה"ר - כנפשו הרמה
29. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
30. באה"ר - באהבה רבה
31. שע"ת - שערי תורה (שם מוסד חינוך ביפו)
32. הנ"ל - הנזכר לעיל

33. אדר"ש - אחר דרישת שלום
34. ר' - רבי
35. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
36. ואו"ש - ואומר שלום
37. אה"ר - אהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תשכד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' אדר תרע"ה **נמען:** הרב רפאל אהרן בן שמעון, רב קהיר

חזרה על הבקשה לעזור לישערי תורה' ביפו דרך נדיבי קטאווי ביי.

עיקרי הדברים

- עזרה לישערי תורה'.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], ד' אדר העת"ר[2]

שלו'[3] רב לכ'[4] ידי"נ[5] הרב הגאון המובהק רב חסד אוצר תו"י[6] מו"ה[7] רפאל אהרן נ' שמעון [הרב רפאל אהרן בן שמעון, רבה הראשי של קהיר; ראו (כרך ב', אגרת תשכב)] שליט"א[8], האבד"ק[9] קהירה יצ"ו[10].

אחדשה"ט[11] באה"ר[12],

בשבתי בגולה נעצר מאז נסעתי בקיץ העבר למטרת אסיפת אג"י[13] עד אשר ירחם ד' להשיבני לאה"ק[14] שמעתי קול נאקת אחינו יושבי אה"ק[15] נורא מאד, ד' ירחם וביחוד באה אלי צעקת המוסד הקדוש "ישערי תורה" ואגפיו ביפו, [ראו (כרך ב', אגרת תשכג)] והנה מחריד מאד צפויים הם ח"ו[16] לחרפת רעב ומשבר, ד' ירחם. ע"כ[17] באתי לעורר בזה מדת טובו דמר ידי"נ שליט"א לעשות כל אשר תשיג ידו הנדיבה למסעד המפעל הק'[18] הנ"ל[19], ביחוד אצל הנדיבים השרים קטאבי ביי נ"י[20] שתמיד היו מתומכי המוסד הנ"ל, ובעת צרה כזאת אקוה שיוסיפו אומץ להחיש ישועה והצלה קרובה בעזה"י[21], ואם קשה השילוח ישר מפני החירום הנני אני העני מפה מוכן בל"נ[22] להמציא לידם כל האפשר דימטי לידי ממר בעה"י[23], ואקוה שכתר"ה[24] שי'[25] יזדרז לדבר מצוה רבה זו וברכת אובדים אחים רעבים מיחלים להושע עליו תבא, והנני בזה חותם בברכה וצפיית ישועה קרובה כנה"ר[26],

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

באה"ר אדר"ש[27] ידי"נ הרב הגאון ר'[28] מנדל הכהן שליט"א ואבקשו ג"כ[29] להיות מזורז בדבר העזרה המהירה הדרושה כעת לאה"ק בכלל ולמוסד הק' הנ"ל בפרט ויהיו נא מטובם לכבדני במכתב קדשם שיהי'[30] לי למשיב נפש בשבתי בגלותי והי'[31] זה שלו' וברכה נאמנה כנה"ר ונפש דוש"ת[32] באה"ר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. העת"ר - השנה תרע"ה (1914/1915) - בצירוף אותיות
3. שלו' - שלום
4. לכ' - לכבוד
5. ידי"נ - ידיד נפשי
6. תו"י - תורה ויראה

7. מו"ה – מורנו הרב
8. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. האבד"ק – האב בית דין קהילת
10. יצ"ו – ישמרה צורה ויחייה
11. אחדשה"ט – אחרי דרישת שלומו הטוב
12. באה"ר – באהבה רבה
13. אג"י – אגודת ישראל
14. לאה"ק – לארץ הקודש
15. אה"ק – ארץ הקודש
16. ח"ו – חס ושלום
17. ע"כ – על כן
18. הק' – הקטן
19. הנ"ל – הנזכר לעיל
20. נ"י – נרו יאיר
21. בעזה"י – בעזרת השם יתברך
22. בל"נ – בלי נדר
23. בעה"י – בעזרת השם יתברך
24. שכתר"ה – שכבוד תורתו רום הדרתו
25. שי' – שיחיה
26. כנה"ר – כנפשו הרמה
27. אדר"ש – אחר דרישת שלום
28. ר' – רבי
29. ג"כ – גם כן
30. שיהי' – שיהיה
31. והי' – והיה
32. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו